

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

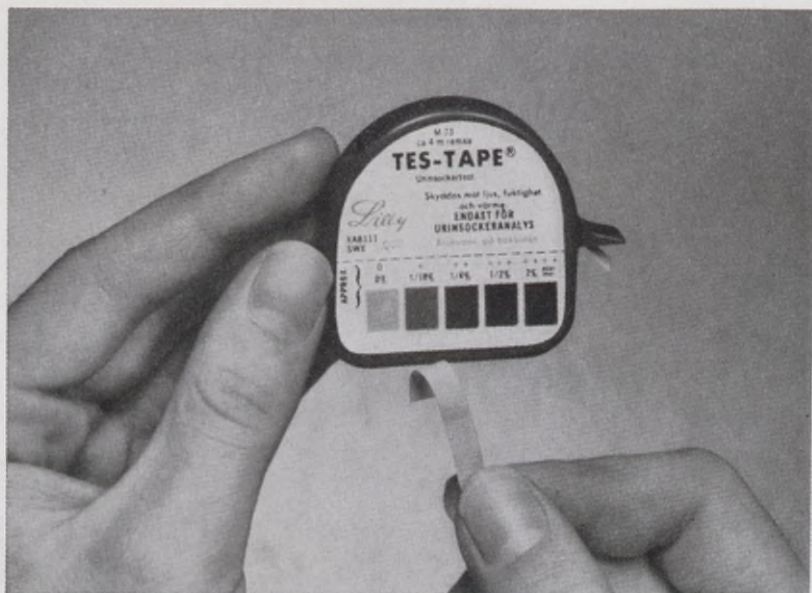

per.

DIABETES

De Sockersjukas Tidskrift • Nummer **6** 1963 • Pris 1: 25

*Snabb, bekväm,
noggrann urinsockertest med*

TES-TAPE®

Är Ni trött på att räkna droppar?

Den moderna metoden med reagenspapper för bestämning av urinsockerhalten eliminerar tvånget att mäta urinnmängden och behovet av reagenslösningar.

Med TES-TAPE behövs ingen uppvärmning och ingen speciell utrustning.

Riv/Fukta/Jämför—Det är allt!

Förpackningar: Kasett—100 cm testremsa

Kasett—400 cm testremsa

Tes-Tape® (analyspapper för urinsockerbestämning, Lilly)

Generaldistributör för Sverige
APOTEKSVARUCENTRALEN VITRUM,
STOCKHOLM 12

228232

Eli Lilly and Company • Indianapolis 6, Indiana, U. S. A.

Ansvarig utgivare:

Riksdagsledamoten Nancy Eriksson

Redaktör:

Socionom Åke Roos

Redaktion och expedition:

Majorsgatan 10

Stockholm O

Telefon 61 39 49

Postgiro 50 07 75

Annonssavdelning:

Manhemsvägen 7

Sollentuna

Telefon 35 42 18, Stockholm

Redaktionskommitté:

Gunnar Engleson

Nancy Eriksson

Gunnel Rathsmän

Folke Thynell

Medicinska medarbetare:

Docent, med. dr Gunnar Engleson

Kyrkogatan 17, Lund

Med. dr Alb. Grönberg

Styrmansgatan 2, Vänersborg

Prenumerationspris:

7: — kr. pr år

Utkommer i månaderna
februari, april, juni, augusti,
oktober och december

Tryck:

Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Svenska Diabetesförbundet:

Majorsgatan 10

Telefon 61 39 49

Stockholm O

Kontrollgirokonto 90 09 01

Ordförande:

Riksdagsledamoten

Fru Nancy Eriksson

Roslagsgatan 11, Stockholm Va

Telefon 32 02 32

Kassaförvaltare:

Byråchef Arne Lokén

Storbergsgatan 11, Hägersten

Telefon Sthlm 46 58 26

2 bilagor medföljer

DIABETES

Organ för Svenska Diabetesförbundet

Nummer 6, dec. 1963, årgång 13

Innehåll:

- I väntan på lots, av Nancy Eriksson 3
- Några tips om julhelgens mat, av Ulla Sahlén 4
- »Doktorn måste rädda min son!» 8
- En varning för felaktig rengöring av sår, av Erik Moberg 12
- De sockersjuka måste kämpa för sin rätt, av Olof Brandberg 14
- Vinterläger 1964 15
- Internationella Röda korset 100 år 17
- Utredning om fria sprutor 21
- Förbundsnytt 21
- Var kritisk mot reklamen, av Ulla Sahlén 23
- Stockholmsföreningen byter namn, av Britt-Lis Lindqvist 27
- Från våra föreningar 29

HJÄLPER NI ER LÄKARE?

Dålig kontroll av sockersjuka anses nu allmänt kunna leda till allvarliga komplikationer.

En av de svårigheter Er läkare har med kontrollen av Er sockersjuka är att han inte vet vad som händer med Er mellan konsultationerna. Det bästa Ni kan göra för att hjälpa Er läkare är att varje dag vid samma tid eller enligt läkarens instruktioner kontrollera sockermängden i urinen samt att **skriva ned resultatet!**

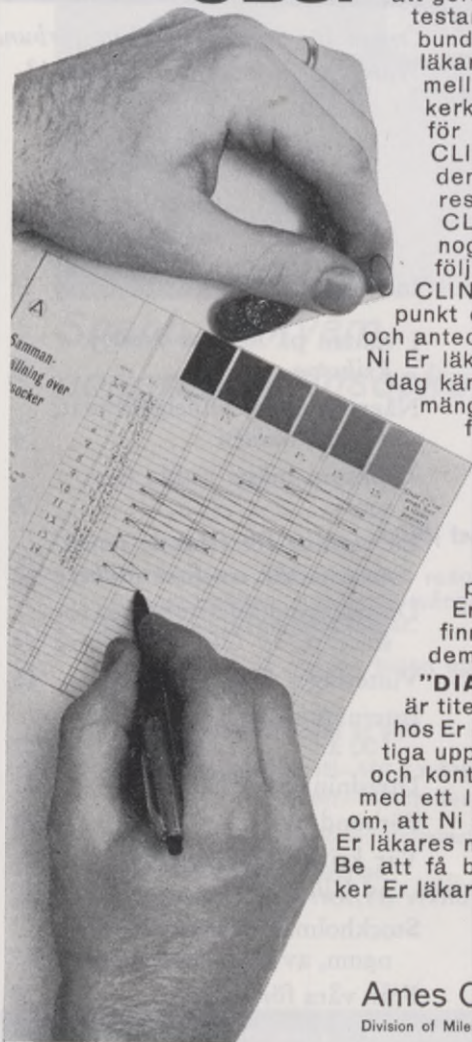
OBS. **Skriv ned resultatet** - det är mycket viktigt att göra denna anteckning varje gång Ni testar!

Översikten över dessa regelbundna tester är den bästa bild Er läkare kan få av Ert hälsotillstånd mellan läkarbesöken. Men dessa sockerkontroller måste vara tillförlitliga för att verkligen vara effektiva! CLINITEST är därför den rätta metoden, ty Ni **kan** lita på CLINITEST-resultatet och de är lätta att avläsa.

CLINITEST ger **alltid** utslag. Följ noggrant instruktionerna som medföljer varje förpackning. Testa med CLINITEST varje dag vid samma tidpunkt eller efter läkarens instruktioner och anteckna resultatet. På så sätt hjälper Ni Er läkare att hjälpa Er. Om Ni någon dag känner Er ur form eller om sockermängden plötsligt ökar är det en värdefull säkerhetsåtgärd att också kontrollera »syran« i urinen samtidigt som Ni gör sockerkontroll. Till detta skall Ni använda ACETEST som är lika enkel som CLINITEST. - Om ACETEST-resultatet är »starkt positivt« bör Ni genast underrätta Er läkare! ACETEST och CLINITEST finns att köpa på apotek - skaffa dem idag!

"DIABETESKONTROLL"

är titeln på en broschyr, som Ni kan få hos Er läkare. Den innehåller många nyttiga upplysningar om diabetesbehandling och kontroll. Broschyren är även försedd med ett litet identitetskort, som upplyser om, att Ni är diabetiker och anger Ert och Er läkares namn, adress och telefonnummer. Be att få broschyren nästa gång Ni besöker Er läkare!

Ames Company

Division of Miles Laboratories Ltd

Agent för Sverige:

Aktiebolaget **MEDA** Göteborg

Stora Badhusgatan 20,
Göteborg C. Tel. 17 68 40

I väntan på lots

Handikappade med full arbetsförmåga får enligt Svensk författningssamling nr 553, 1960 anställning i statens tjänst precis som om de varit helt friska. Förutsättningen är dock, att handikappet icke kommer att förändras, så att arbetsförmågan blir mindre. Skulle prognosen vara oviss — och det är den alltid vid diabetes — får vederbörande visserligen anställas men kan icke bli annat än extra.

Sockersjuka är inget handikapp i vanlig mening, men på en fråga i riksdagen om de angivna reglerna även gällde de sockersjuka, blev svaret att sockersjukan icke är ett hinder i och för sig vid anställning. Förtjänst och skicklighet är avgörande.

Hur ser verkligheten ut? Uppenbarligen har de höga principerna strandat, innan de förmedlats till dem, som har anställandet om hand. På fältet ser det ut så här. SJ kräver särskilt läkarintyg, enligt vilket den som har diabetes är utesluten från tjänst, på vilken post det än gäller. Inom televerket har vi haft bevis för att man inte tar emot en sockersjuk, även om man inte säger det rent ut utan skyller på att det är andra ting än socker-

sjukan, som hindrar. Man har plötsligt inte behov av folk bara.

Nyligen inträffade ett upprörande fall inom postverket. En ung flicka, som tjänstgjort som tillfällig arbetskraft, sökte till postbiträde men avskedades på 14 dar, när man fick se läkarintyget. Hon hade diabetes. Ärendet överklagades hos generalpoststyrelsen av Diabetesförbundet, bl. a. med hänsyn till att flickans egen läkare ansåg prognosen mycket god. Uppsägningen har tillfälligt hindrats i väntan på närmare utredning, och flickan får vara kvar ett tag.

En annan fråga är, att den som är anställd och får socker icke kan bli ordinarie. I vintras skrev emellertid medicinalstyrelsen efter hänvändelse från fångvårdsstyrelsen och hemställde hos civildepartementet om en omprövning av reglerna. Då gällde det närmast en fångvårdsanställd med meriterad tjänst under 14 år, som icke kunde bli ordinarie på grund av de statliga bestämmelserna. Skall manne civilministerns svar på min interpellation i höst innebära en ljusning?

Det är inte bara mot sockersjuka
(Forts. på sid. 29)

Av Ulla Sahlén

Ekonomiföreståndarinnan Ulla Sahlén ger här en del råd beträffande julmat.

Ulla Sahlén

Några tips om julhelgens mat

Bekymren för vad man skall äta när man har diabetes är väl större än vanligt vid helger och andra högtider. Den svenska julmaten kan sägas vara mindre lämplig för diabetiker, ganska fett- och kolhydratrik som den är i de flesta hem.

Dr Bo Andersson skriver i sin bok »Sockersjuka och dess behandling hos vuxna»: »Mången diabetiker frågar: Får jag då aldrig någon gång hoppa över skaklarna? Tänk att åtminstone någon gång få äta precis vad man vill och inte all-

tid behöva ge akt på vad man äter. Hårtill brukar jag oftast ge ett stillsamt svar: Det står ingenskrivet att inte även en diabetiker är en vanlig syndig människa som alla andra och att inte han också någon gång får synda. Men han skall veta att han syndar och dra konsekvenserna härav. Det är det första och viktigaste budet. Och som ett andra skulle jag vilja säga så här. Inte ligger väl syndernas förlåtelse i insulinet, men den diabetiker som står på insulin kan ju alltid lägga på ett extra streck

insulin i samband med den 50-årsmiddag eller vad det nu kan vara fråga om, då han vet med sig att de goda föresatserna inte kommer att hålla.»

Man kan väl säga att julen är ett sådant tillfälle, då vi ber om syndernas förlåtelse genom extra insulin. Trots det bör man naturligtvis inte hämningslöst ge sig på all julmaten och äta oanade mängder. Lagom är bäst, här som vid alla andra tillfällen.

Det har förutsagts att det till jul kanske blir ont om grisar och därmed även julsinkor. För hälsans, viktens och diabetikernas skull är detta endast en fördel! Men man har nog svårt att tänka sig julen utan den goda skinkan. Håll dock i minnet att en ordinär skiva skinka (utan fettrand) ger ca 130 kalorier!

»Vispgrädde» av mjölkpulver

En undersökning på ICA provkök har visat att det går utmärkt att vispa fettfri mjölk i pulverform med kallt vatten och få ett fast stadigt skum som liknar vispgrädde. Volymen blir störst när man vispar för hand med spiralvisp. Skummet behåller sin volym oförändrad i drygt en timme.

Receptet lyder så här: Häll 1 dl fettfritt mjölkpulver i en rundbottnad skål. Tillsätt 1 dl kallt vatten. Vispa kraftigt i ca 19 minuter och ni har ca 6 dl »vispgrädde».

För alla diabetiker kan detta vara en bra nyhet, eftersom fettfritt mjölkpulver, som framgår av namnet, är helt utan fett. Visserligen innehåller det naturligtvis mjölksocker, men räknar man ut hur mycket mjölksocker det blir

per person, kommer man fram till en siffra, som är i det närmaste negligerbar, näml. 1 g kolhydrat. Tillsammans med äggvitan i pulvret ger en portion av denna »vispgrädde» ca 25 kalorier.

Vispat mjölkpulver kan serveras i stället för vispgrädde till efterrätt. Smaksätt då gärna med sötningemedel, men var försiktig, eftersom mjölkpulvret i sig självt har en söt smak. Att smaksätta med citron eller apelsin går också bra.

Man kan även ersätta vispgrädden i fromager, vanilj- och chokladkräm med vispat mjölkpulver. Utbyt då 1/3 av den i receptet angivna mängden vispgrädde mot mjölkpulver så blir det lagom, t. ex. ger 3/4 dl pulver och 3/4 dl vatten ca 2 dl »gräddskum».

Inget överdåd på juldagarna

Efter julaftonens »fest» på fet och kaloririk mat bör man kanske ta det litet lugnt de efterföljande dagarna. Här följer förslag till matsedel för de två dagarna och dessutom en del recept, dels på mat för de bägge dagarna, dels på »sockerfria», men ej kolhydrat- eller fettfria, kakor!

JULDAGEN

Frukost:

2 smörgåsar med ost på den ena och en tunn skiva av julsinkan på den andra. 1 bit mjuk pepparkaka*), kaffe eller te.

Lunch:

Bräserad kalvlägg*), 1 potatis
1 glas öl eller 1 glas juice

Eftermiddagskaffe med kalorifattig kaka

Middag:

- Grönkålssoppa med ägghalvor*)
- Kokt forell (eller annan fisk)
- med tunn citronsås
- Skivade tomater, 1 potatis
- Fyllda mandelformar*) med
- »vispgrädde»

Kväll:

- Litet smörgåsbord, t. ex.
- 1 skiva pressylta
- 3 bitar inlagd sill
- 1 skiva leverpastej
- 2 smörgåsar, 1 glas skummjolk
- eller 1 glas pilsner

ANNANDAG JUL

Frukost:

- Samma som juldagen

Lunch:

- Omelett med sparris
- 2 smörgåsar med pålägg
- 1 glas öl eller juice eller skummjolk

Eftermiddagskaffe samma som juldagen

Middag:

- Buljong med ostkex
- Stekt kyckling med sky och grönsaker
- 1 potatis
- Fruksallad

Kväll:

- Samma som juldagen
- Bägge dagarna ger ca 2.100 kalorier.

Bräserad kalvlägg (ICA-recept)

4 port.

- 1,2 kg kalvlägg
- 40 g margarin eller smör
- 1—1 1/2 tsk salt
- 1 morot
- 1 purjolök

*Recept följer

1 gul lök

1 st. 1/2 burk tomater

2—3 dl vatten

1 lagerblad

6—8 vitpepparkorn

3/4—1 tsk salt

Såga läggen i drygt cm-tjocka skivor. Bryn halva mängden matfett i en gryta och stek skivorna gulbruna på båda sidor och salta dem. Ta upp dem ur grytan och lägg dem i en ugnsfast form om rätten skall bräseras i ugn.

Skär morot och purjolök i skivor och hacka den gula löken. Fräs alltsammans en stund i återstoden av matfettet. Lägg blandningen över kalvskivorna och håll på tomaterna. Späd med vatten och lägg i kryddorna. Låt rätten koka under lock i ca 1 timme eller i 200° ugnsvärme. Servera direkt ur grytan eller formen.

Grönkålssoppa

25 g margarin eller smör

1 msk vetemjöl

2 liter buljong

1 paket djupfryst grönkål

salt, vitpeppar

4 hårdkokta ägg

Fräs matfett och mjöl samt späd med buljongen. Lägg i den djupfrysta grönkålen och låt soppan koka 10 minuter eller tills grönkålen tinat. Servera ägghalvor i soppan.

Mandelformar

30 st. (ca 65 kalorier per form)

150 g margarin

1 ägg

1 dl sötmandel

3 dl vetemjöl

2—3 tsk sötningsmedel i pulver

Rör smör och sötningsmedel vitt. Blanda i ägget, den skällade, malda mandeln och mjölet. Ställ degen på kallt ställe så att den blir fast. Kläd veckade formar med degen och grädda kakorna vid 200° värme. Fyll kakorna med osötad sylt eller marmelad och lägg en klick »vispgrädde» på.

Mjuk pepparkaka

12 bitar (ca 65 kalorier per bit)

- 1 ägg
- 2—3 tsk strö-sackett
- 1 tsk malda nejlikor
- 1 tsk malen kanel
- 1/2 tsk stött kardemumma
- 3 dl vetemjöl
- 1 tsk bikarbonat
- 2 dl sur mjölk
- 1/2 dl smält smör eller margarin
- Ägg, sötningsmedel och kryddor

vispas pösigt. Tillsätt det smälta matfettet. Blanda mjöl och bikarbonat och tillsätt det omväxlande med den sura mjölken. Grädda i 175—200° ugn i ca 20 min.

Finska pinnar

25 st. (3 kakor=1 smörgås)

- 130 g vetemjöl
- 90 g smör eller margarin
- 6 sötningstabletter
- 1 äggvita
- hackad mandel

Lös upp sötningstabletterna i litet varmt vatten. Hacka samman matfett och vetemjöl, tillsätt sötningslösningen. Rulla ut degen i längder som skäres till lagom stora kakor, vilka doppas först i den uppvispade äggvitan, sedan i den hackade mandeln. Grädda kakorna i 200° ugn tills de fått vacker färg.

KUNGÖRELSE

Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond ställer härmed ett belopp på kr 75.000:— till förfogande för forskning rörande sockersjukan.

Anslag från stiftelsen utdelas till forskare från de nordiska länderna för vetenskaplig forskning rörande sockersjukan.

Ansökan om anslag göres skriftligen hos stiftelsens styrelse, adress Majorsgatan 10, Stockholm Ö, före den 1 januari 1964 och skall åtföljas av plan över den undersökning, för vilken anslaget sökes, specificerat kostnadsförslag samt uppgift om var undersökningen kommer att bedrivas.

Därest sökande ansökt om anslag från annat håll för samma ändamål, skall uppgift därom lämnas.

Inkomna ansökningar remitteras till Svenska Diabetesförbundets Läkarråd (sekr.: docent Gunnar Engleson, Lund) för bedömning.

Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond

Styrelsen

Sir Frederick G. Banting

»Doktorn måste rädda min son!«

I denna artikel berättas om en av de allra första diabetespatienter, som behandlades med insulin. Artikeln, som skrivits av David O. Woodbury, har tidigare publicerats i *Det Bästa* och återges här med tillstånd av denna tidskrift. Eftertryck är förbjudet.

Jim Havens låg orörlig på sin schäslong och stirrade in i den angränsande matsalen, där föräldrarna och syskonen satt vid middagsbordet. Fadern såg upp och sände honom en deltagande blick. Han visste blott alltför väl vilka olidliga hungersmärtor som ansatte hans son.

Jim höll på att långsamt svälta ihjäl. Orsaken var sockersjuka, denna gåtfulla funktionsrubbing hos bukspottkörteln som förgiftar blodet med oförbränt socker. Det var en majdag 1922, och Jim var årsbarn med seklet. Familjens husläkare, dr John Williams, hade prövat alla på den tiden kända åtgärder mot Jims sjukdom. Till sist måste han erkänna sig slagen. Jims far, som var chef för den juridiska avdelningen hos Eastman Kodak Co. i Rochester, hade letat vitt och brett i hopp om att komma någon ny behandlingsmetod på spåren. Men det hade inte lett till någonting.

I åtta långa år hade Jim sakta tynat bort på den svältkost som på den tiden var praktiskt taget det enda läkarna hade att ta till för att förlänga den sockersjukes liv. Därigenom hade han i själva verket satt uthållighetsrekord för unga diabetiker — de flesta dog ett eller annat år efter sjukdomens utbrott.

Som fjortonåring hade Jim Havens varit fast besluten att bli konstnär. Teckning var hans stora passion och ingen kunde tvivla på att han också hade talang. Nu hade han tappat intresset för teckning — och allt annat. Han var för svag för att ens orka hålla i en bok. Hela dagarna låg han bara på schäslongen i vardagsrummet, tyst och

stilla tynade han bort. Föräldrarna och syskonen turades om att försöka trösta och uppmuntra honom när de döende nerverna i hans armar och ben kom honom att vrida sig av smärta. Alla hade resignerat inför tanken att det snart skulle vara slut — alla utom fadern. Det låg i James Havens natur att betrakta problem som något som ska lösas, inte något man sträcker vapen inför. Det gick knappt en dag utan att han förde sockersjukans problem på tal bland vänner och bekanta i hopp om att han genom en lycklig slump skulle få höra om något framsteg i behandlingen.

En dag då det verkade som om Jim inte kunde ha långt kvar, fick James Haven besök av Kodaks butikschef i Toronto, en bred och trygg skotte vid namn Snowball. Automatiskt frågade Havens om han kände till någon i Canada som sysslade med diabetesforskning.

Det gjorde nu inte Snowball. Han visste knappt ens vad diabetes var. »Men jag ska höra med en jeppe jag spelar golf med», lovade han. »Han jobbar på medicinska fakulteten, så han kanske har något att komma med.»

Snowballs golfpartner var professor John J. R. Macleod, chef för fysiologiska institutet vid Toronto-universitetet. Nästa gång de tillsammans promenerade ut på den gröna gräsmattan sa Snowball: »Hör du John, är det händelsevis nån i ditt gäng som jobbar med diabetes?»

»Vi har hållit på med det i årtal», svarade Macleod. »Men vi har inte hunnit så långt ännu att vi kan vara till nån hjälp.»

Men George Snowball gav sig

inte så lätt. Med okunnighetens frejdiga mod gick han själv till universitetet och började fråga sig fram. Så småningom kom han underfund med att ett par unga forskare på Macleods institut, Frederick Banting och Charles Best, hade utexperimenterat ett lovande kemiskt medel mot diabetes. Det var ett extrakt av bukspottkörtlar från hundar, och de kallade det »insulin».

Full av iver skyndade Snowball till Banting och frågade om man inte kunde pröva det nya medlet på sonen till en av hans goda vänner — pojken låg för döden nere i Staterna. Men Banting ville inte lova något. Han medgav att mäniskor hade fått försöksdoser av det nya medlet och att de preliminära resultaten tydde på att man var inne på rätt väg. Men när det gällde en alldeles ny behandling måste man vara ytterligt försiktig.

Snowball ringde i alla fall upp Havens och satte honom in i situationen. Havens i sin tur for direkt till dr Williams mottagning. »Har du hört om Bantings och Bests forskningar i Toronto?» frågade han.

Jo, Williams hade hört talas om ett föredrag om diabetes som Macleod hade hållit vid Yaleuniversitetet 1921.

»Varför har du inte talat om det för mig?»

»Jag ville inte väcka några falska förhoppningar», svarade läkaren. »Hur tror du det skulle gå om jag prövade alla nya hugskott i min praktik innan deras värde har blivit vetenskapligt bevisat?»

»De har något som de kallar 'in-

sulin'. Det kan rädda Jim. Skaffa det!» sa Havens i befallande ton.

Kvällen därpå kom dr Williams på sjukbesök till Jim. Han hade skyndat till Toronto och lyckats avlocka Banting och Best en liten mängd av deras kostbara extrakt. Han hade gjort det trots starka betänkligheter, och de båda unga forskarnas blygsamma uttalanden om sin upptäckt hade knappast stämt honom optimistisk. Familjen Havens väntade under tystnad medan läkaren blottade Jims arm och gav honom injektionen. Morgonen därpå fick Jim en liten dos till. Williams gjorde ett sockerprov. Ingen förbättring.

Veckan därpå tittade Snowball upp till James Havens igen för att höra hur det gick. Han blev bestört när vännen svarade: »Det är nog hopplöst, är jag rädd.»

»Men de där forskarkillarna i Toronto har räddat liv», sa Snowball.

Havens for upp med ett ryck. »George!» utbrast han. »Skaffa hit en av de där ungdomarna!»

När Snowball kom hem till Toronto sökte han upp Banting och besvor honom att fara till Rochester. Först sa Banting blankt nej. Han måste ägna varje minut åt arbetet på att standardisera sitt bukspottkörtelextrakt, förklarade han.

Men Snowball var ingen oäven psykolog. »Havens husläkare har försökt ert preparat», sa han med oskyldig min. »Det hjälpte inte. Dom tror att ni har dragit en nit som så många andra.»

Banting reagerade som beräknat. »All right, då ska jag fara. Men ni får låna mig till biljetten. Jag har

lagt ner min sista styver på det här projektet.»

När Banting hade undersökt Jim föreskrev han större doser av preparatet. »Ge honom en kubikcentimeter varannan timme tills det verkar,» sa han till Williams. Banting stod bredvid och såg på medan husläkaren gav den första sprutan. Två timmar gick utan att mycket blev sagt. Sen gav Williams en ny dos.

På det viset fortsatte det halva natten. Sen gick Williams hem, och kanadensaren lät förmå sig att gå till sängs och få lite sömn. I gryningen var han på benen igen, och när Williams kom fann han Banting i köket med ett provrör i handen. »Jag tror vi har lyckats», sa han. »Jim Havens är sockerfri!»

Williams stirrade fascinerad på den klarblå vätskan i provröret. Det var första gången på åtta år som Jims prov var negativt.

»Hur känner ni er?» frågade Banting när de kom in till Jim igen. Den unge mannen stirrade oförstående på honom. Varför skulle han känna sig annorlunda på något sätt?

»Försök sätta er upp», sa Banting.

Jim tvekade ett ögonblick. Så tog han spjärn med händerna och hävde sig långsamt upp i sittande ställning. »Det går!» ropade han. »Jag känner mig *faktiskt* bättre!»

Det var det underverk som miljoner människor längre fram skulle få uppleva. Den dagen åt Jim lunch — en riktig måltid. Efter en vecka åt han regelbundet och krafterna började återvända. Smärtorna i benen var borta. Och han hade börjat teckna igen.

Jim hade alltjämt en lång och svår väg framför sig. Han fick utstå mycken vånda och smärta; det var svårt att få fram tillräckligt med insulin, och ogynnsamma biverkningar försvårade läkarnas arbete. Men sent omsider, mot slutet av året, kunde Williams lägga händerna på sin vän Havens axlar och säga: »James, vi har vunnit!»

Första gången jag träffade Jim Havens var ett tiotal år senare, när han och hans hustru deltog i en sommarkurs som min fars målarskola anordnat i en kustby i Maine. Jim var mager men livlig som en gräshoppa. »Han var en av de bästa elever jag nånsin har haft», sa min far längre fram. »Han hade medfödd talang och var intelligent och energisk nog att göra den fruktbara.

Nyheten om den framgångsrika behandlingen av Jims svåra sockersjuka spred sig och väckte sensation i läkarkretsar i världen. Därtill började den spenslige unge mannen snabbt vinna berömmelse som konstnär. Den så länge döende sjöng livets lov i utsökta träsnitt som fångade det inre dramat i allt omkring honom: skogen, fåglarna, snön på taken, vindens osynliga stråk i skyn. Snart kunde allmänheten beundra hans verk på Metropolitan Museum i New York, i Kongressbiblioteket, i konstgallerier runtom i Förenta staterna.

Men ögats och handens kärleksfulla möda var inte Jims enda tackoffer. På dr Williams uppmaning ställde han sig till förfogande som försökskanin vid arbetet på att ytterligare förbättra insulinet. I första början hade »fallet Jim» omgi-

vits med sekretess, eftersom bara mycket små mängder insulin fanns att tillgå. När en ny variant av preparatet skulle prövas skickades en sats med en tillmötesgående järnvägskonduktör i Toronto eller en tjänstvillig steward på Ontariofärjan. Jims far eller någon av syst-rarna mötte på stationen eller vid kajen och skyndade hem med medikamentet. Sedan tog Jim en spruta av det, utstod stoiskt de smärtor eller det illamående som ofta blev följden, och avgav samvetsgrant rapport till läkarna.

Efter några månader blev insulin tillgängligt i Förenta staterna, och genom sin läkare fick Jim med av de första satserna som framställdes där. Vid det laget fick också andra sockersjuka i växande antal behandling med det nya hormonet. Så småningom lyckades läkarna experimentera ut en serie insulinpreparat som framställdes av bukspottkörteln från får — dessa preparat var ofarliga och billiga och kunde anpassas efter patienternas varierande behov.

Jim Havens dog vid 60 års ålder — av cancer. De 38 år av liv som Banting hade skänkt honom ägnade han åt att lyckliggöra tusenden med sin egen lycka över naturens skönhet. Ingen av hans vänner under senare år visste något om hans tappra duster med »sockerdöden». Men det gjorde läkarna.

En av hans varmaste beundrare var dr Elliot P. Joslin, som blev Amerikas främste diabetesauktoret. När Jim gick bort skrev Joslin till hans hustru: »Vilket värdefullt liv Er man fick leva! Tusentals sockersjuka står i tacksamhetsskuld till honom.»

En varning för felaktig rengöring av sår

Av dr Erik Moberg

Dr Erik Moberg, Göteborg, ger här »en varning, föranledd av olämplig reklam för sårbehandlingsmedel och sårbehandlingsmetoder». Framför allt varnar han för att rengöra sår med tvålkrämen pHise-Hex. Med ovanstående citat som rubrik har artikeln tidigare publicerats i Svenska Läkartidningen nr 39, 1963.

I den dagliga reklampacken anländer en svensk översättning av en kortfattad artikel med titeln »Praktiska erfarenheter av primär sårbehandling» ur en tysk tidskrift. Artikeln måste betraktas som reklam för en tvålkräm »pHise-Hex», vilken dessutom omtalas som sårrengöringsmedel. Författaren rekommenderar för behandling av akuta sårskador lokal, så vitt man kan förstå, infiltrationsanestesi och dessutom att omnämnda desinfektionsmedel direkt i en mängd av 1—2 tsk outspätt inhålles i såret. Artikelns karaktär gör det onödigt diskutera densamma ur andra synpunkter.

Under senare år har handkirurgiska kliniken i Göteborg i stigande omfattning fått mottaga på remiss fall för rekonstruktion, där man använt omnämnda tvålkräm eller andra desinfektionsmedel, bl. a. av invertsåpetyp, vid den primära behandlingen av sårskador. Typiskt

för därvid erhållen läkning är den intensiva ärrbildning, som uppstår. Denna ärrbildning sträcker sig djupt och långt in efter senor och senskidor och omöjliggör ofta helt rekonstruktiv kirurgi. Det är alls icke svårt förstå att så måste bli fallet.

Desinfektionsmedlen ingår kemiska föreningar av äggvitebeståndsdelar i sårvävnad och sårsekret. Dessa föreningar uppträder som främmande kroppar i såren, vilket självfallet medför försvårad läkning och ärrbildning. I och med desinfektionsmedlens kontakt med äggviteämnena försvinner dessutom den bakteriedödande förmågan. Följden av att tvätta sår med desinfektionsmedel blir därför som regel rakt motsatt vad man åsyftat — i stället för att döda förekommande bakterier gynnar man deras tillväxt. Även om primärläkning skulle erhållas, sker läkningen med ovannämnda ärrbildning, ofta lika

stor som om infektion förekommit.

Var och en kan mycket lätt övertyga sig om dessa medels inverkan på cellerna i kroppen. Tag några droppar blod, t. ex. resterna från en använd blodtransfusionsflaska, i Ringerlösning i ett provrör. Tillsett något »pHiseHex» eller något av de övriga nämnda lösningarna och skaka lätt om. Man får snabbt en förändring av blodets färg från rött till mörkbrunt. En mikroskopisk granskning av blodkropparna visar förstörelsens omfattning. Samma reaktion sker i ett sår med alla de levande celler dessa lösningar kommer i kontakt med. Ytterligare ett sätt att konstatera hur nämnda medel ogynnsamt påverkar vävnaderna har man i en rad av våra allmänt använda s. k. snabbförband, vilka som bekant består av en häfta med en gasstrimma. Steriliseringen av gasstrimman har ofta skett genom att denna behandlats med en invertsåpelösning. Var och en som har någon erfarenhet av dessa förband vet att, om de appliceras på en mindre epitelfekt, läkningen blir fördröjd på grund av den vävnadsskada invertsåpelösningen medför. Likaså finner man att, om dessa förband appliceras på ett 6—7 dagar gammalt, väl primärläkt lineärt sår utan irritation, de efter några dagar har medfört rodnad och irritation i såret.

Vid handkirurgiska kliniken i Göteborg användes för tvättning och rengöring av sårets omgivning endast vanlig vit tvål under 10 minuters tid, dvs. enligt en metod utarbetad av bl. a. Koch i Chicago. En lätt avtorkning med 70 %-ig alkohol följer därefter. För ur-

tvättning av själva såret användes rikliga mängder Ringerlösning. Dessvärre kan icke hindras att något av tvättvattnet från omgivningen kan komma ned i såret, vilket givetvis icke är helt oskadligt för vävnaderna, men väsentligt mindre skadligt än invertsåpelösningarna eller den koncentrerade lösning, som ingår i »pHiseHex».

I den ovan nämnda artikeln omnämnes även infiltrationsanestesi vid sårskador. Vid handkirurgiska kliniken härstädes användes vid akut sårbehandling — i varje fall i handen — icke lokal infiltrationsanestesi. De försämrade läkningsbetingelserna vid användning av en dylik har klart demonstrerats i en experimentell undersökning av Bodvall och Rais.

En mycket omfattande och mångårig erfarenhet av såväl de positiva sidorna av rengöring utförd på det sätt vi gör som också av de negativa sidorna vid användning av reklamerade desinfektionsmedel talar starkt mot att desamma alls får komma i närheten av ett sår. En allvarlig varning för användning vid sårskador av såväl »pHiseHex» som en rad invertsåpepreparat är efter min mening därför på sin plats.

Annonsera i

DIABETES!

Av dr Olof Brandberg

Dr Olof Brandberg

De sockersjuka måste kämpa för sin rätt

Det stora bekymret för de sockersjuka och i synnerhet för de unga bland dem är deras utbildnings- och anställningsförhållanden, framhåller överläkare Olof Brandberg i tidskriften Barn.

Självfallet står folkskolor, realskolor och gymnasier öppna för dem, likaså förskoleseminarier, handelsskolor, universitet och högskolor men inte sjuksköterskeskolor och ej gärna lärarseminarier, post, telegraf eller järnväg. När det till slut gäller färdigutbildat folk duger det ej att vara diabeti-

ker om man vill bli ordinarie i ett statligt eller kommunalt verk och den regel som gäller hos dessa verk anammas gärna av privata företag.

Det skall ej döljas att det finns svåra fall av diabetes men de är inte särskilt många. Nyligen företagna undersökningar visar att 4 procent unga med sockersjuka ej kunde arbeta och vidare hade omkring 25 procent av den arbetsföra ungdomen en del komplikationer. Infinner sig sådana sker det mestadels inom 15—20 år efter insjuk-

Vinterläger 1964

Svenska Diabetesförbundet anordnar vinterläger för diabetessjuka ungdomar i åldern 15—20 år under sportlovsveckorna 15/2—22/2 och 22/2—29/2 1964. Anmälan om deltagande bör snarast insändas till förbundskansliet. Denna anmälan, som ej är bindande, kan göras på nedanstående kupong.

Plats för vinterlägren blir Nordanede i Torps kommun, Medelpad. Pris för deltagande är 120 kr. per vecka, vartill kommer reskostnader.

Omslagsbilden på denna tidskrift visar den byggnad, där lägerdeltagarna kommer att inkvarteras.

Till SVENSKA DIABETESFÖRBUNDET
Majorsgatan 10, Stockholm Ö

Undertecknad är intresserad av att delta i förbundets vinterläger

Namn:

Adress:

Postadress:

Tel.: Födelseår o. datum:

Tid för sportlov:

andet. Har de ej uppträtt före denna tid är risken liten för att de överhuvud taget skall komma alls.

Diabetesvården bjuder på så många problem att tiden nu kanske är mogen att ta upp dem i ett sammanhang och under en egen specialitet, heter det vidare. I varje fall torde säkerligen något slag av diabetikercentraler vara behövliga. På sådana skulle kontroller hos läkare och sköterskor kunna ske och rådgivning lämnas av kuratorer, väl bevandrade i de sockersjukas sociala problem och kompetenta att hjälpa klientelet på olika sätt. Diabetikerna utgör nu faktiskt en så stor grupp att de redan behöver

tas om hand för sig helt och hållet.

Då man resonerar med diabetiker blir man ibland förvånad över att de socialmedicinska problemen ej ligger i centrum för deras intresse och den resignation och defaitism de visar. Härtill kommer deras drömmar om det radikala bote-medlet för sockersjuka eller åtminstone tabletten, som kan ersätta insulinsprutan. Så länge intet av dessa utopiska läkemedel existerar måste de sockersjuka kämpa och arbeta för sina sociala rättigheter, och det är väl inte, heter det, mer än rimligt att samhället går dem till mötes och gör sitt till båtad och hjälp.

INJEKTIONSTILLBEHÖR

kan Ni köpa till reducerade priser genom
Eskilstuna Sockersjukeförening

Kanyler nr 16, 17, 18 och 20	Kr. 3:75/duss. inkl. oms.
Sprutor 1 cc	» 6:—/styck » »
» 2 cc	» 6:50/ » » »
Reservglas 1 cc	» 4:—/ » » »
» 2 cc	» 4:25/ » » »
Leopoldfodral av stål, för 1 cc och 2 cc ..	» 12:—/ » » »

Porto tillkommer

AUTOMATIC och HELINOS injektionspistoler

Beställ direkt från

ESKILSTUNA SOCKERSJUKEFÖRENING

Postbox 97 ESKILSTUNA 1 Postgiro 46 88 57

Beställningstelefon 016/399 80, endast efter kl. 18

Kansli: Kareliigatan 7 A, telefon 016/107 16 - Öppet tisd. 19—21

AB FRUKTCENTRALEN PERCY F. LUCK HAB

Stor sortering av diabetesartiklar, bl. a. *Konfektyrer, Fruktkonserver, Sylt, Saft, Marmelad, Kex* och *Glacé*.

Finnes speciellt i följande butiker:

FRUKTCENTRALEN

Karlavägen 46 Birger Jarlsgat. 21
Vasagatan 8 Fridhemsplan 18
Vällingby Centrum Farsta Centrum
Jakobsberg Centrum

PERCY F. LUCK

Götgatan 83 Högdalen (Spårv.hus.)

Huvudkontor: Upplandsgat. 81
Telefon: växel 22 55 20

Röda korset firar i år sitt 100-årsjubileum som världsorganisation. Med anledning av jubileet presenterar vi här en intervju med generalsekreterare Henrik Beer i Rödakorsföreningarnas förbund.

Generalsekreterare Henrik Beer

Internationella Röda korset 100 år

Hur kan man förklara, att antalet medlemmar i Röda korset, vilket grundades av ett fåtal privatpersoner, idag är nästan 170 miljoner? Svaret ges av Henrik Beer, generalsekreterare för Rödakorsföreningarnas förbund:

— Om man utgår från att gemene man är en i grunden hygglig människa, som vill leva i fred med sin nästa och hjälpa till där hon

kan, ger Röda korset, när det är rätt organiserat, allmänheten världen runt en enastående möjlighet att ansluta sig till en organisation av internationell omfattning i vilken man har både praktiska och teoretiska möjligheter att arbeta och att hjälpa sina grannar — i detta nu, tack vare förbättrade kommunikationer och förkortade avstånd, alla jordens folkslag —

oberoende av trosbekännelse, politiska åsikter och ras. Jag vill helst vända på frågan: vi i Röda korset borde fråga oss: »Varför har vi inte flera medlemmar då alla och envar borde ansluta sig?»

Vilka är de mest betydande händelser, som inträffat inom internationella Röda korset under dess 100-åriga tillvaro?

— Uppenbarligen grundandet av den första Rödakorskommittén, men lika viktiga händelser under det första året av Röda korsets existens var att flera regeringar erkände organisationen samt att den första Genève-konventionen ratificerades.

Ett flertal andra viktiga händelser följde:

Under kriget mellan danskarna och preussarna om Schleswig-Holstein och under fransk-tyska kriget 1870—71 respekterades rödakorsembleet på alla slagfält.

Då Nobels fredspris första gången utdelades tillföll det Henry Dunant som ett tecken på att Röda korsets roll i arbetet för freden vunnit erkännande.

Under det första världskriget fick Röda korset utveckla en omfattande verksamhet både på slagfälten och i krigsfängelägren.

1919 bildades Rödakorsföreningarnas förbund (Ligan). Man insåg att alla nationella rödakorsföreningar även under fredstid hade en stor uppgift i att främja befolkningens välfärd genom att utveckla bl. a. socialvården, hälso- och sjukvården.

1929 undertecknades krigsfångkonventionen, ett betydande till-

skott till de tidigare konventionerna.

1935—39 påkallades Röda korsets hjälp på krigsskådeplatserna i Etiopien, Kina och Spanien.

Under andra världskriget var Röda korset åter verksamt men förmådde inte utföra det man med rätta kunde vänta sig av organisationen — civilbefolkningen saknade skydd.

För att avhjälpa detta missförhållande började man arbeta på konventionerna och 1949 kunde de nya Genève-konventionerna undertecknas. De omfattar numera även en civillkonvention och ett tillägg till de övriga konventionerna, vilket gör det möjligt för Röda korset att fylla sin uppgift vid interna, väpnade konflikter.

Under det senaste decenniet, 1952—62, har Röda korsets ställning som ledande internationellt organ för den internationella hjälpverksamheten blivit alltmera betydande, vi behöver bara tänka på aktionerna i Holland, Österrike, Ungern, Kongo och på hjälpen till de algeriska flyktingarna.

1961 antogs rödakorsprinciperna enhälligt vid konferensen i Prag.

1962 godkändes Röda korsets program för teknisk och materiell hjälp till nygrundade nationella föreningar i utvecklingsländerna.

Röda korset behövs

Behöver världen av i dag Röda korset?

— Ja då, den skulle inte klara sig utan det. Trots Förenta Natio-

En bild med anknytning till Röda korsets verksamhet i Algeriet

nerna och alla dess specialorgan — vilka vi ger vårt fulla erkännande — finns det ett större behov än någonsin av en organisation som kan uppträda som neutral mellanhand vid både externa och interna konflikter utan att bli indragen i politiska frågor och utan att ta ståndpunkt för en makt mot en annan.

Världen av idag behöver en organisation, vilken i alla länder har företrädare med uppgift att leda och samordna internationella hjälpaktioner.

Det måste också finnas en opolitisk organisation som i de nya länderna utan att påverkas av blint nationalistiska tendenser kan åta sig att lära människorna att

hjälpa sig själva på de medicinska och sociala områdena.

Vad kan Röda korset ge den moderna människan?

— På det internationella planet behöver vi en gemensam utgångspunkt för alla dem som har olika åsikter ifråga om politik, men som ändå vill samarbeta med var och en som besjålas av god vilja, som vill göra någonting för att hjälpa människor i samma by eller samma stad till bättre levnadsvillkor och som vill deltaga aktivt i främjande av hälso- och socialvården.

På det internationella planet har den moderna människan med eller mot sin vilja blivit tvungen att inse att gränserna upphört att finnas och att konflikter på ett av-

stånd av flera tusen kilometer omedelbart kan inverka på hennes egen säkerhet och välfärd. Detta är orsaken till att människan av idag i avsevärt högre grad än våra föräldrar eller farföräldrar, har ett behov av att verka internationellt och visa sin solidaritet med av god vilja besjälade människor i alla länder, inte endast genom proklamationer utan genom handling. Detta kan hon göra i Röda korset, som är ensamt om sin alltomfattande humanitära ideologi.

Fyra stora arbetsfält

Var ligger tyngdpunkten i Röda korsets verksamhet i början av den nya 100-årsperioden?

— Som jag ser saken har vi fyra stora arbetsfält, vilka är de viktigaste för Röda korset vid början av dess andra sekel. Först och främst föreligger det ett tydligt behov av en neutral medlare och initiativtagare till fredlig lösning av konflikter i den mån de faller inom Röda korsets befogenhetsområde. Detta är så mycket nödvändigare då det inte nu är öppet krig mellan stormakterna men överallt i världen uppstår ett otal »små» konflikter, vilka kan få oanade följder om de inte kan lösas.

För det andra behöver vi — och exemplen härpå är redan alltför många — en organisation som snabbt och effektivt kan klara upp nödsituationer, vilka försakats av naturkatastrofer eller politiska förhållanden.

För det tredje har vi en enorm uppgift i hjälpen till de delar av

världen där människorna lägger sig hungriga, där epidemier ännu härjar och där de sociala och ekonomiska förhållandena blir sämre samtidigt som områdena blir politiskt oberoende. Ett av de bästa sätten att hjälpa är att grunda effektiva rödakorsföreningar, vilka till en början med hjälp utifrån, men senare självständigt kan gripa sig an med sitt eget lands problem och samtidigt bidra till att sprida ett internationellt ideal.

För det fjärde sker det även i högt utvecklade länder en dynamisk utveckling på de områden som intresserar Röda korset. Röda korset kan aldrig vila på sina lagrar, det måste inte endast följa utan helst leda utvecklingen på sitt eget område. Det måste kunna göra ett banbrytande arbete och vara färdigt att lösa de problem som uppstår genom utvecklingen. Röda korset måste vara i stånd att låta sina frivilliga medarbetare förstå att de gör saker på rätt sätt, att deras utbildning varit riktig och att samarbetet med myndigheterna är det bästa.

Röda korsets 7 grundprinciper

Vid Röda korsets internationella möte i Prag den 5 oktober 1962 godkändes enhälligt följande principer:

Humanitet

Röda korset, som föddes ur en önskan att utan diskriminering hjälpa sårade på slagfältet, strävar i sin internationella och nationella kapacitet att hindra och lätta mänskligt lidande. Dess mål

Utredning om fria sprutor

Med anledning av dr Bo Anderssons diabetesutredning föreslår medicinalstyrelsen, att frågan om statsbidrag till diabetiker för inköp av sprutor och tillbehör måtte utredas ytterligare. Styrelsen anser det lämpligt, att det uppdras åt 1961 års sjukförsäkringsutredning att beakta dessa frågor i samband med fullgörandet av dess uppdrag.

FÖRBUNDSNYTT

75.000 kronor till forskningen

Styrelsen för Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond har för nästa år anslagit 75.000 kr. till forskningsanslag åt diabetesforskare.

är att skydda liv och hälsa och att upprätthålla respekten för människan. Röda korset arbetar för förståelse, vänskap, samarbete och varaktig fred mellan alla folk.

Opartiskhet

Röda korset tar icke hänsyn till nationalitet, ras, religiös övertygelse, samhällsställning eller politiska åsikter. Det strävar endast att lindra lidande och att därvidlag ge prioritet åt de mest nödställda.

Neutralitet

För att framdeles bevara alla parter förtroende kan Röda korset icke välja sida i stridigheter eller vid något tillfälle engagera sig i meningsskiljaktigheter i fråga om politik, ras, religion eller ideologi.

Oberoende

Röda korset är oberoende. Samtidigt som de nationella föreningar-

na bistår myndigheterna i deras humanitära insatser och är underställda lagarna i sina respektive länder, måste de alltid hävda sin självständighet så att de vid varje tillfälle är i stånd att handla i överensstämmelse med rödakorsprinciperna.

Frivillighet

Röda korset är en frivillig hjälporganisation som icke i något avseende drives av vinstbegär.

Enhet

Det kan endast finnas en rödakorsförening i varje land. Den är öppen för alla och dess verksamhet bör omfatta hela landet.

Universalitet

Röda korset är världsomfattande. Alla nationalföreningar har jämbördig status och delar samma ansvar och samma skyldigheter för att ömsesidigt hjälpa varandra.

Ett gott sötningsalternativ

Assugrin

– det smakrena sötningsmedlet

- helt utan sackarin
- 100% rent natriumcyklamater
- ett sötningsmedel för högsta anspråk

Assugrin

Var kritisk mot reklamen!

Uppfattningen att det endast är socker i maten som en diabetiker måste undvara eller vara försiktig med är allmänt utbredd. På ett flertal sjukhus serveras fortfarande »normalkost utan socker» till de inläggande patienterna och detta kan ta sig nog så katastrofala uttryck. Serveras t. ex. till normalkosten en fruktpaj med vaniljsås, lagar man till diabetikerna en pajdeg utan socker och serverar vaniljsås utan socker till. Denna efterrätt kan sannerligen inte betecknas som lämplig för de sockersjuka, då ju pajen innehåller rikligt med både mjöl och matfett och vaniljsåsen i allmänhet grädde, potatismjöl och ägg i icke, av diabetespatienten, kända proportioner.

En reglerad kost, dvs. en kost med bestämda proportioner av de tre näringsämnen äggvita, fett och kolhydrater, är en nödvändig förutsättning för all diabetesbehandling. Diabeteskosten bör vara ganska fett- och kalorifattig och ganska kolhydrat- och äggviterik. 40—50 % av kalorierna bör komma från kolhydrater, 15—20 % från äggvita och 35—40 % (absolut ej högre) från fett.

Som synes anser diabetesspecialisterna numera att en »normal» kolhydrattillförsel är lämplig. Men man skall vara uppmärksam på vilket slag av kolhydrater man äter. Rent socker är ett kolhydrat, mjölksocker ett annat, i bröd, potatis, frukt och grönsaker hittar vi också kolhydrat. Kolhydraterna från alla dessa födoämnen påverkar blodsockret i olika grad, man säger populärt att rent socker *springer* in i blodet (mjölksocker och fruktsocker kan sägas *halvspringa*) kolhydraterna i bröd och potatis *promenerar* in under det att grönsakernas kolhydrat *kryper* in.

Giv akt på messmöret!

Det är nu lätt att förstå att sockerbitar, mjölk eller en frukt hjälper snabbast vid insulinkänning då blodsockret är lågt. Det är också lätt att förstå varför diabetiker skall hämta sin kolhydratförsörjning från de »promenerande och krypande» sorterna.

Man skulle kanske lätt av det ovanstående kunna dra den slutsatsen att »mat utan socker» är rätt benämning på en diet vid diabetes. Men det är farligt att slå sig till ro med en sådan diet. Och det finns många varor (och faror) i handeln, som i reklamen omtalas som lämpliga för diabetiker eller fördrages av diabetiker etc. Ett färskt exempel är det magra messmör utan socker som annonserades i nr 5 av denna tidning. Ett messmör utan *tillsats* av grädde eller socker! Men man talade ej om hur hög kolhydratprocenten är i messmör (ca 55 procent) eller att kolhydraten är mjölksocker!

Jag fördömer icke varan som sådan och många, i synnerhet norrlänningar, äter väl gärna mesvaror, men i en annons riktad till diabetiker bör det upplysas om födoämnet's halt av de olika näringsämnen. Sedan står det ju var och en fritt varifrån man vill hämta sina kolhydrater i födan.

»Tandvänliga» sötsaker

En annan just nu aktuell annonsering handlar om de »tandvänliga» sötsakerna. Av dessa finns en typ halspastiller och en typ syrliga karameller och klubbor. I halspastillens annonsering står att läsa att de *ej innehåller socker* varför de fördrages av diabetiker.

Dessa nya sötsaker innehåller ett kolhydrat som benämnes sorbitol och som i människoorganismen omsättes långsammare än glykos och därför ej ger upphov till en lika kraftig blodsockerstegring. Man kan alltså kalla sorbitol ett »krypande» kolhydrat. Naturligtvis är de bättre än vanligt sötade sötsaker, men reklamen bör redovisa vad de innehåller.

I Sveriges Tandläkarförbunds Tidning nr 18/1963 skriver odont. dr Göran Frostell om de nya sötsakerna och jag vill gärna citera ett stycke ur hans artikel: »Sorbitoltillförsel till diabetiker är emellertid liktydig med kolhydrattillförsel och måste vara strängt ransonerad. Då det i pressen och i reklamen antytts att de nya sötsaker, som nu är aktuella, skulle vara lämpliga för diabetiker, är det på sin plats att framhålla, att man knappast vet någonting om hur omsättningen av dessa hydrerade stärkelsepro-

dukter sker varken i den friska organismen eller hos diabetiker.

Det torde därvid alltså vara säkrast att anta att tillförsel av sådana sötsaker är liktydig med tillförsel av motsvarande mängd sockerhaltiga sötsaker.»

Vad är kalorifattig olja?

I hälsokostaffärernas sortiment finns specialartiklar för diabetiker och där hittar man en del upplysningar som man verkligen ställer sig frågande inför. »Kakor bakade utan socker och med *kolhydraterna urdragna; Diabeteskex* som är tillverkade av vetemjöl, *glykos*, mandel, nötter och morotsaft, men *utan tillsats av socker*. Man frågar sig, vad är då glykos?

Där finns även solrosfröolja som är *kalorifattig* och *icke fettbildande!* Även om solrosfröolja i och för sig är bättre genom sin höga halt av fleromättade fettsyror, finns det väl i alla fall ingen möjlighet att den innehåller färre kalorier och mindre fettprocent än andra oljor?

Man skall naturligtvis vara tacksam att industrierna och affärsmännen »ömmar» för diabetiker och deras matproblem, men som framgår av det sagda, bör diabetikern vara försiktig med nyheter och icke ta allt som sägs i reklamen ad notam. Att en vara är »utan socker» räcker inte.

Ulla Sablén

**Prenumerera på
DIABETES**

FLORAPOLL

*ett nytt stärkande naturhälsomedel
speciellt sammansatt för diabetiker*

FLORAPOLL är bra för alla, män och kvinnor, barn och vuxna, men det är alldeles speciellt lämpat för diabetiker.

Av deklARATIONEN och översikten av totala vitamininnehållet här nedan framgår vilka värdefulla ingredienser som ingår i detta nya preparat, som redan blivit en god hjälp särskilt för många diabetiker världen runt. Inte minst rikedomerna på olika slags vitaminer utgör en garanti för en stärkande och på annat sätt uppiggande verkan.

<i>Deklaration</i>		<i>Totalt i vitaminer</i>	
Blompollen	150 mg	Vitamin B	22 mg %
Gelé royale	50 »	Pantotensyra	6,8 »
Vetegroddolja, 35% E-vitamin	10 »	Nicotinsyra	9,6 »
Vitamin C	50 »	Inosit	16,4 »
Glutaminsyra	50 »	Vitamin E	0,68 »
Sek. Na-fosfat	50 »	Vitamin C	1 »
Koll. kiselsyra ad 500 mg ...	50 »		

Dosering: 1 kapsel per dag.

En FLORAPOLL-kur bör regelbundet genomföras två gånger om året. Prova själv FLORAPOLL och märk resultat! Pris i glasflaskor om 30 kapslar kr. 16:75. Säljes på apotek och i reformkostaffärer.

Gör FLORAPOLL till Ert vitaminpreparat — det ger Er
dessutom så mycket mera!

Renecta AB, Malmö

Cyklamin Sötningsmedel

Cyklamin smälter ögonblickligen i såväl kalla som varma vätskor.

Köp det rena kalori- och sackarinfria sötningsmedlet som är 50 gånger sötare än socker.

Marknadens billigaste!

Cyklamin säljes pr vikt — det enda rätta och till marknadens lägsta pris.

Förpackningar:	Ströburk	20 gr kr	1: 75	motsvarar	1 kg socker
	»	100 »	» 5: 75	» 5 »	»
	Ekonomiburk	500 »	» 22: —	» 25 »	»
	»	1000 »	» 42: —	» 50 »	»

Cyklamin för diabetiker och alla som vill hålla vikten nere.

Skulle Cyklamin ej finnas hos Er leverantör, skriv eller ring oss!

Rabatt vid samköp.

OBS.! Med varje ekonomiburk medföljer gratis ett plastmått motsvarande ett kg socker.

Vaniljsocker för diabetiker med ren vaniljsmak men helt utan socker.

Med varje order följer 12-sidigt recepthäfte upptagande sockerfria maträtter och bakverk.

AB CARDAMIN

ALINGSÅS

Tel. 0322/141 77 växel Fabriken 0322/157 48

Ni
som
måste
undvika
socker

bd

— eller håller diet av annan orsak

njut av osökrade SMÖRGÅS-RÅN, som är gott i många sammanhang, t. ex. till kaffet eller teet — härliga, fräsiga RÅN från ÖREBRO KEX. Endast cirka 10 kalorier i varje stort rån. Har Ni prövat ÖREBRO SMÖRGÅS-RÅN med ett tunt lager smör och osökrad marmelad? Underbart gott!

Stockholmsföreningen byter namn

Föreningen för Sockersjuka i Stockholm med omnejd beslöt på sitt höstmöte den 8 november att ändra föreningens namn till Stor-Stockholms Diabetesförening att gälla från den 1 januari 1964. Om namnbyte motionerade hr Paul Gröön på föreningens årsmöte i våras och föreningens f. d. ordförande, borgarrådet Joakim Garpe, kom då med det namnförslag, som föreningen nu antagit.

Föreningens ordförande, ombudsman Harry Arpsted, höll efter förhandlingarna ett inledningsföredrag »Vad har gjorts för diabetikerna i Stockholm», vilket handlade om sjukvården, vad som hittills har gjorts och den framtida planeringen. Efteråt följde frågor och diskussion.

Föreningens kolonikommitté rapporterar från verksamheten att söndagen den 27 oktober ordnades en utflykt för kolonibarnen och deras föräldrar. Färden ställdes till Skeviks friluftsgård, som ligger ett par mil utanför Stockholm. Sjuksköterskan Ulla Hammarström undervisade barnen och föräldrarna om sprutskötsel och allmänna råd vid insulintagning. Därpå följde diskussion tills det var tid att äta lunch. Efter lunchen begav sig alla ut i skogen för att sedan åter samlas till samtal och utbyte av åsikter i kolonifrågor. Det var ett mycket stimulerande och givande utbyte, och vi tror att alla var nöjda, då de sedan samlades för att dricka eftermiddagskaffe.

Ett litet missöde råkade jag ut för då jag skulle åka för att köpa äpplen och apelsiner till mellanmål åt barnen. Jag tappade nämligen min nya hatt vid kiosken och därmed var den borta. Någon blev väl glad för den, för det var en dyr hatt, men jag var litet ledsen. Emellertid förbyttes den sorgen i glädje då dr Bank-Ramgren under kaffedrickningen kom och radade upp åtta tior framför mig. Resultatet av en insamling till en ny hatt. Jag blev så rörd att jag inte kom mig för att gå omkring och tacka deltagarna då, utan jag gör det i stället nu på detta sätt. Ett hjärtligt tack till alla för omtanken; jag har köpt en ny åttiokronorshatt. En liten solskenshistoria i höstmörkret och i diabetesarbetet.

Britt-Lis Lindqvist

**Godsaken
som är nyttig
för
tänderna**
*medicinska
tuggummit*

V6

**- hittills
det enda
helt sockerfria**

Uppfriskande, välsmakande,
antiseptiskt, lukteliminerande
Endast på apotek.

Stöd arbetet för de sockersjuka

Stöd Svenska Diabetesförbundets arbete för de sockersjuka genom att köpa förbundets brevmärke.

Vid beställning användes lämpligen nedanstående beställningssedel. Den skall insändas till:

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDET
MAJORSGATAN 10
STOCKHOLM Ö

Diabetesförbundets brevmärke

Undertecknad beställer härmed att sändas mot postförskott:

..... st. kartor (om 20 st. märken) à 20: — kr.

..... st. märken à 1: — kr.

Porto tillkommer.

Namn:

Adress:

Postadress:

Läs Diabetes

Prenumerera på Diabetes

Rekommendera Diabetes

FRÅN VÅRA FÖRENINGAR

NORRA ÄNGERMANLANDS DIABETESFÖRENING

hade höstmöte den 5 november. Mötet hade förlagts till stadsbiblioteket, där fröken Britt-Marie Hägglund först redogjorde för bibliotekets omfattande kulturella verksamhet och sedan visade runt i lokalerna. Efter det att några föreningsfrågor behandlats lämnade några personer ur styrelsen en sammanfattande redogörelse för den utredning rörande diabetikervårdens framtida organisation och diabetikernas socialmedicinska problem som gjorts av diabetesspecialisten med. dr Bo Andersson på uppdrag av medicinalstyrelsen. De

I VÄNTAN PÅ LOTS

Forts. från sid. 3

staten försöker skydda sig genom alla specialfriskintyg. Vad skall man säga om ett friskintyg i ett av statens verk, som upptar en fråga: Är ni arbetsduglig under menstruationen? Blir svaret osäkert, tackar det verket nej till sådan riskabel arbetskraft. På 30-talet fick vi en lag, som förbjöd avskedande av kvinna vid giftermål och havandeskap, frågan är om det inte är ännu värre att bli prickad för menstruationsbesvär. —

Det är många som sitter i samma båt tydligen, vi väntar på lots.

Waiely Eriksson

närvarande kunde med glädje notera att utredaren i nästan alla problem famför åsikter, som helt stöder de önskemål, som Svenska Diabetesförbundet framfört under senare år.

ÖSTERLEN

Österlens Diabetesförening har hållit sammanträde å Brunnskällaren i Simrishamn den 16 oktober 1963. Mötet var talrikt besökt och leddes av ordf. Tage Olsson, Järrestad.

»Varför gör doktorn så?» var titeln på det föredrag som doktor Pålsson, Simrishamn, höll. Han redogjorde på ett mycket intres-

Kalorifria

SOCKATIN- TABLETTEN

— och SOCKATIN STRÖ för fil-
mjölk, bak, matlagning —

dubbelt så söt
dubbelt så dryg som
någon annan cyklamats
tablett, därför
billigast i pris

100 st 1:75, 1000 st 13:50, 2000 st 24:-
SOCKATIN STRÖ per burk 3:-

FERTIN, Malmö

E

tt betydande försöksarbete vid Novo's forskningslaboratorier i förening med en omfattande klinisk prövning vid Hvidøre Hospital har givit till resultat de tre värdefulla insulinpreparaten

Insulin Novo Semilente
Insulin Novo Lente
Insulin Novo Ultralente

Ombud: FERROSAN

**NOVO
INDUSTRI A/S**

OSÖTAD
vinägeraromatisk

Senapen just för Er!

Sockersjuka och korpulenta

VET NI att Etabl. Gringoire är Frankrikes äldsta och största fabrik för tillverkning av Biscottes au gluten (goda rostade glutenbröd pris 8 öre st.). Biscottes au gluten rekommenderas av läkare för sockersjuka och korpulenta.

Biscottes au gluten levereras till sjukhus, vilohem, hotell m. m. Finnes hos 1:a kl. livsmedelsaffärer. Fr. Ystad till Kiruna i alla Tempo-butiker.

Engros från

NORDISKA KOMANIET AB, Stockholm
NK-LIVS, Kungsgatan och Foresta
TUBBIN & MELANDER AB, Norrköping
m. fl.

sant och belysande sätt för hur en undersökning går till och varför doktorn då gör så och så.

Därefter visades en film från hamnbygget i Simrishamn, vilket givit staden en av landets modernaste fiskehamnar.

Sammankomsten avslutades med kaffesamkväm.

ESKILSTUNA

Eskilstuna Sockersjuförening har haft en bussutflykt söndagen den 25 aug. Färden gick i år till Västerås, där vi firade vår sedvanliga sensommarträff. Följande föreningar var representerade: Kristinehamn, Karlskoga, Örebro, Katrineholm, Hallstahammar, Västerås samt Eskilstuna. Vid framkoms-

ten var det besök i domkyrkan och stadshuset, sedan fortsatte färden med färja till sommarrestaurangen Elba. Vid framkomsten hälsade ordf. fru Inger Thorsell från Västerås hjärtligt välkommen. Under lunchen hölls ett anförande av kurator Kerstin Svärpling, Stockholm, vidare var det musikunderhållning och trolleriföreställning.

Vid hemfärden blev det en radiointervju om sockersjukas problem. De intervjuade var Nils Andersson från Karlskoga och Rune Sandberg från Eskilstuna. Detta program avlyssnades i program 2 måndagen den 26 aug. under programpunkten mellankvarten.

Eskilstunas ordf. Rune Sandberg framförde samtliga föreningsars tack till Västeråsföreningen.

Rune Sandberg

MALMÖ

Diabetesföreningen i Malmö m. o. höll höstens första föreningsmöte den 16 september å Siriusorden. Ordföranden, docent Gunnar Engleson, kunde hälsa ett 50-tal medlemmar välkomna. Han redogjorde för kommande föreningsmöten under hösten och för den weekendkurs den 18—19 april, som kommer att behandla den unge diabetikers problem. Kursen anordnas i samarbete med ABF:s Malmöavdelning. Han omtalade även, att föreningens sommarkoloni för sockersjuka barn i Höllviksnäs på Falsterbonäset varit fullbelagd. Här har under sommaren vårdats 33 barn — några under båda perioderna.

Därefter höll docent Engleson föredrag om »Synpunkter på dia-

Diabetiker!

— gör som sockersjuka över hela världen, använd HELINOS injektionspistol för smärtfri injektion!

- det cylindriska ansättningsstödet spänner huden kring injektionsstället och nålen slås blixtnabbt in till rätt djup — även när det gäller den mest förhårdnade hud.
- kanylen är synnerligen hållfast och kan aldrig lossna av sig själv.
- steriliserbar utan isärtagning.
- vid förslitning behöver endast glascylindern utbytas.
- tätslutande metallbehållare underlättar den hygieniska förvaringen
- enklare att sköta än en vanlig spruta och ger garanterat smärtfri injektion

Godkänd av Sv. Diabetesförbundet

Säljes genom apotek, sjukvårdsaffärer, Sockersjukas Föreningar eller direkt från

HELINOS AB

Kirurgiska Instrumentfabriken,
SKÄRHAMN.
Tel. Varekil 702 24

betesbehandling». Det intressanta föredraget framfördes på ett medryckande sätt och vann stor uppskattning. Det följdes av en frågestund, till vilken deltagarna kunnat inlämna skriftliga frågor om diabetes och dess behandling.

Efter kaffesamkväm avslutades kvällen med visning av filmen Ett Vasalopp.

KALMAR

Diabetesföreningen i Kalmar m. o. hade onsdagen den 2 oktober anordnat ett upplysningsmöte i IOGT-lokalen. Ett hundratal intresserade hade hörsammat kallelsen. När ordföranden Willy Hagström hälsat de närvarande välkomna, överlämnades ordet till dr Börje Edén, Kalmar, som talade

om läkarens syn på sockersjukan, där han också nämnde hur viktigt det är för den sockersjuka att till punkt och pricka följa sin läkares ordination.

Ordet överlämnades därefter till fru Ulla Törner, konsulent för AB Meda i Göteborg, som först visade en film, »Urinanalyser för diabetiker». Sedan talade hon om kontrollproblemen och demonstrerade Clintest och Acetest.

BORÅS

Borås diabetesförening hade nyligen en trivselkväll på Park Hotell. Ett drygt femtiotal medlemmar hade infunnit sig. Åtta nya medlemmar invaldes. För underhållningen i samband med tesupé svarade Calle Englund och Mingetti.

★ ★ PIX i stjärnask! ★ ★

Epokgörande NYHET

på svenska tablettmarknaden

Efter intensiv forskning och i samarbete med världsomspännande läkemedelsföretag presenterar nu PIX en ny halstablett av lakritstyp.

- ★ Innehåller ej socker, dvs utan sockertillsats. Därigenom har en betydande riskfaktor för framkallande av karies vid tablettkonsumtion eliminerats.
- ★ Medicinsk sammansättning — välgörande vid halsirritationer.
- ★ Uppfriskande, dämpar retningskänsla i mun och svalg.
- ★ Behagligt lindrande och lenande vid hosta och heshet.
- ★ Kalorifattig — innehåller högst 20 kalorier per ask.
- ★ Fördrages även av diabetiker.

Begär
PIX i stjärnask!

PIX
halspecialisten

PIX AKTIEBOLAG - GÄVLE

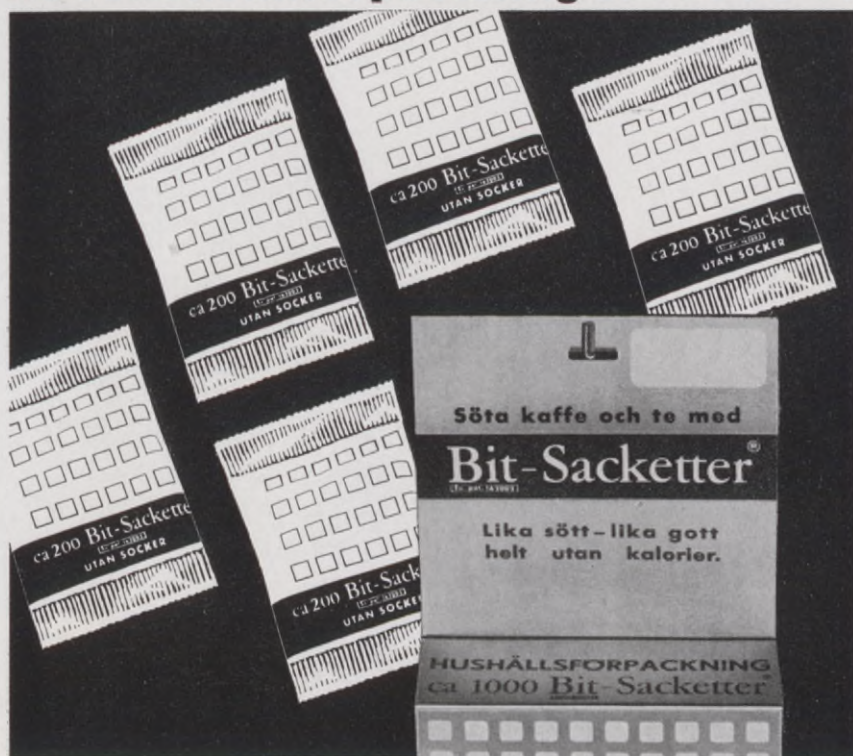

Guidemedalj i Sacramento 1961

Skandinaviens mest köpta kalori-fria sötningsmedel

Bit-Sacketter®

nu i ekonomiförpackning om 1.000 st

*De populära
förpackningarna om 100 st
(i praktisk plåtask för fikan)
och 300 st finns givetvis kvar.*

Bit-Sacketter säljes i livsmedelsaffärer, apotek och färghandelsbutiker över hela landet. Pröva också Strö-Sacketter och Dropp-Sacketter! De är bägge lika outhärliga för Ert hushåll som Bit-Sacketter.

Bit-Sacketter, Strö-Sacketter och Dropp-Sacketter är helt utan socker.

Tillverkas av AB Sunco -
säljes av AB Wallco

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

Effekten inträder efter 4—6 timmar, är maximal 24—30 timmar och avklingar efter 2—3 veckor.

Vitrum började tillverka insulin redan 1922. Den första produktion har allt sedan dess varit inriktad på att täcka landets behov. Preparatens kvalitet och anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Detta preparat är beredd av rent, kristallin insulin framställt i Vitrums moderna fabrik enbart i Sverige.

Vitrum

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248858